

Képzés és Gyakorlat

Training & Practice

18. évfolyam, 2020/3–4. szám

Képzés és Gyakorlat

A Szent István Egyetem Kaposvári Campus Pedagógiai Kar és
a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karának
neveléstudományi folyóirata

18. évfolyam 2020/3–4. szám

Szerkesztőbizottság

Kissné Zsámboki Réka főszerkesztő

Szerkesztők:

Pásztor Enikő, Molnár Csilla

Kloiber Alexandra, Frang Gizella, Patyi Gábor,

Kitzinger Arianna angol nyelvi lektor

Szerkesztőbizottsági tagok:

Podráczky Judit, Varga László, Belovári Anita,

Kövérné Nagyházi Bernadette, Szombathelyiné Nyitrai Ágnes, Sántha Kálmán

Nemzetközi Tanácsadó Testület

Ambrusné Kéri Katalin, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Pécs, HU

Andrea M. Noel, State University of New York at New Paltz, USA

Bábosik István, Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár, HU

Horák Rita, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka (Szerbia),

Tünde Szécsi, Florida Gulf Coast University, College of Education, Fort Myers, Florida, USA

Jaroslav Charchula, Jesuit University Ignatianum In Krakow, Faculty of Pedagogy Krakow, PO

Suzy Rosemond, KinderCare Learning Center, Stoneham, USA

Krzysztof Biel, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Jolanta Karbowniczek, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Maria Franciszka Szymańska, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Abdülkadir Kabadayı, Necmettin Erbakan University, A.K. Faculty of Education, Konya, TR

Szerkesztőség

Kissné Zsámboki Réka főszerkesztő

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Képzés és Gyakorlat Szerkesztősége

E-mail: kissne.zsamboki.reka@uni-sopron.hu

9400, Sopron, Ferenczy János u. 5.

Telefon: +36-99-518-930

Web: <http://trainingandpractice.hu>

Web-mester: Horváth Csaba

Felelős kiadó: Varga László dékán

A közlési feltételeket

a <http://trainingandpractice.hu> honlapon olvashatják szerzőink.

Képzés és Gyakorlat

Training and Practice

18. évfolyam, 2020/3-4. szám

Volume 18, 2020 Issue 3-4.

VARGA LÁSZLÓ¹ – NÉMETH DÓRA²**A hatvan évvel ezelőtt felsőfokúvá vált Soproni Óvónőképző Intézet első szakdolgozatai³**

A Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kara kettős jubileumot ünnepel: egyrészt 1899-ben a városban alapított első kisdévodóképző-intézet 120 éves, valamint a jogelődként tisztelt Soproni Óvónőképző Intézet felsőfokúvá válásának 60. évfordulóját. Az évfordulók jó alkalmat teremthetnek arra, hogy még alaposabban megismerhessük a nagy múltú intézmény történetének ezen fejezetét. A kutatás során a Soproni Óvónőképző Intézet első államvizsga-jegyzőkönyveinek kvalitatív vizsgálatára kerül sor 1961 és 1965 között. A kutatás során megvizsgáltuk az 1959-ben felsőfokúvá vált Soproni Óvónőképző Intézet első éveinek szakdolgozati témáit és értékelését. Jelen tanulmányban a szakdolgozatok elemzésére, bemutatására vállalkoztunk.

Bevezetés

A 2019/20-as tanévet kettős jubileumi évként ünnepelte a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar. A felsőfokúvá vált óvónőképzés 60., a városban 1899 óta működő óvónőképzés 120. évfordulójára emlékezve. Az ünnepi megemlékezések során a figyelem középpontjába kerültek azok a hallgatók, akik elsőként szerezhettek a soproni képző falai között felsőfokú oklevelet. A szerzők kíváncsiságát felkeltette a résztvevők által felidézett sok emlék, a vizsgák és megmérettetések izgalmai. Kérdésként fogalmazódott meg: hogy változott a kétéves felsőfokú képzés és a jelenlegi hároméves, egyetemi diploma megszerzésével záruló képzés vizsgarendszere? Hogyan zajlott a záróvizsga, milyen követelményeknek kellett a hallgatóknak megfelelniük? Munkánkban a Soproni Felsőfokú Óvónőképző Intézet államvizsga jegyzőkönyveit vizsgáltuk meg. Az államvizsga jegyzőkönyvet, a tételek címén, a feltett kérdéseken és osztályzatokon túl tartalmazzák a vizsgázó hallgató szakdolgozatának címét és értékelését is. Munkánk célja, hogy bemutassuk a felsőfokúvá vált képzés új kimeneti követelményei közül az elkészített szakdolgozatokat, valamint azt, hogy az új típusú képzés első évfolyama és a képzés oktatói mennyire tudtak alkalmazkodni a kor politikai-ideológiai szellemiségéhez.

¹ PhD, habil. egyetemi docens, Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar; varga.laszlo@uni-sopron.hu

² tanársegéd, Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar; nemeth.dora.katalin@uni-sopron.hu

³ Jelen publikáció az „EFOP-3.6.1-16-2016-00018 – A felsőoktatási rendszer K+F+I szerepvállalásának növelése intelligens szakosodás által Sopronban és Szombathelyen” című projekt támogatásával valósult meg.

A kutatás módszerei és forrásai

Munkánk során a Soproni Óvónőképző Intézet államvizsga jegyzőkönyveit vizsgáltuk meg 1961-től 1965-ig. A vizsgált időszak első időpontja a felsőfokú óvónőképzés első államvizsgájának éve. A vizsgálat során a lélektan és pedagógia tételekkel foglalkozunk részletesebben. Vizsgálatunkban összesen 691 államvizsga jegyzőkönyvet elemeztünk. Az államvizsgák 1961 és 1965 között kerültek megrendezésre a Soproni Óvónőképző Intézetben. Az első évfolyam kivételével minden tanévben sor került levelezős hallgatók államvizsgájára is. A vizsgálat során a szakdolgozati információkra és eredményekre térünk ki. A kutatásunk során a tartalom- és dokumentumelemzés módszereit használva vizsgáltuk meg az államvizsga jegyzőkönyvek adatait. A tartalomelemzés módszerének alkalmazása során az egyes államvizsga jegyzőkönyvekben ismétlődő, vagy témaköreikben azonos szakdolgozati címeket és az érdemjegyek összehasonlító elemzését végeztük el. A dokumentumelemzés során eltekintettünk a kvantitatív módon elemezhető információk (életkor, születési hely) vizsgálatától. A kvantitatív módszerek közül a leíró statisztika módszerét alkalmazva könnyen összehasonlítható ábrákon igyekeztünk szemléltetni a szakdolgozatok minőségét.

A Soproni (Felsőfokú) Óvónőképző Intézet megalakulásának előzményei és rövid összefoglalása

Sopronban az első, kisgyermek nevelésére felkészítő tanfolyam 1876-ban nyílt meg, a Soproni Fröbel Egylet felügyelete alatt, egyéves gyermekkertésznői tanfolyamként (Kelényi, 1968, p. 14). Bár ezen kezdeményezés az érdeklődők alacsony száma miatt hamarosan megszűnt, 1899-ben már intézményes keretek között, az Isteni Megváltóról Nevezett nővérek Kongregációjának intézményében megkezdődött a kisednevelő képzés, mely a mai napig folyamatosan jelen van a város életében (Kelényi, 1968, p. 71). A kezdetben két, majd háromévfolyamos középfokú képzés gyakorlati oldalát a rend által működtetett gyakorlóóvoda is segítette (Baranyai, 2009, p. 13). Az intézet egészen 1948-ig a szerzetesnők felügyelete alatt állt- ez idő alatt számos apácanövendék szerzett óvónői, vagy tanítónői oklevelet- majd 1948-tól Állami Tanító és Óvónőképzőként, négyéves képzésben, érettségi vizsgával záródó képzésként működött tovább (Kelényi, 1975a, p. 6). A következő években a képzés óvónőképző tagozatos pedagógiai gimnáziummá, majd alig egy tanév elteltével szakiskolai képzéssé alakult (Kelényi, 1975a, 10; 1975b, p. 15).

A folyamatosan változó társadalmi igények, az egyre növekvő gyermeklétszám, mind egy, a középszintű képzésen túlmutató, felsőfokú óvónőképzés megszervezésének szükségességét

erősítették. A soproni intézmény két munkatársa, a későbbi képző oktatói, Kelényi Ferenc és Major László készítettek el azt a részletes javaslatot, mely az ún. óvónőképző akadémiák megalapítására, a tanterv kialakítására tett javaslatot (Szabados, 1964, p. 53).

1956 szeptemberében jelentették be az érettségire épülő képzés megszervezésének szándékát (Szabados, 1964, p. 53). A közzétett tervezetek később parázs szak- és oktatáspolitikai vitát indítottak el a Köznevelés és a Pedagógiai Szemle hasábjain, melyet Patyi Gábor (2010, 2020) mutat be részletesen. Végül az 1958. évi 26. törvénycikk kihirdetése után 3 felsőfokú óvónőképző intézet kezdte meg működését Sopronban, Kecskeméten és Szarvason (Szabados, 1964, p. 54). A képzők helyszínéül választott városok elhelyezkedéséből is látható, hogy a soproni intézmény valójában az összes, eddig a dunántúli országrészen működő középfokú képző (pl. Esztergom, Zalaegerszeg, Pécs) utódaként az egész régió pedagógusképzőjeként működött. Mindez a beiskolázási terület megvizsgálásakor is kiderülhet számunkra: elsősorban a Kisalföldről, Somogy és Zala megyéből, valamint Baranya megyéből várták a jelentkezőket (Szabados, 1964, p. 59). A képzés legnagyobb újdonsága az érettségire épülő kétéves képzési forma volt, mely egyetemi/főiskolai végzettséget nem, de felsőfokú óvónői képesítést adott a végzett hallgatóknak.

A szakdolgozatok vizsgálata

A felsőfokú oktatási szint egyik fontos különbsége az eddigi középszintű formához képest, hogy két év után a hallgatók szakdolgozatot készítettek, melynek érdemjegye az oklevél minősítésének egyik eleme volt. Ez a változás is az óvó- és tanítóképzés felsőfokú jellegének megerősítését jelentette (Varjú, 1966, p. 41). Varjú (1966) tanulmányában kiemeli: annak ellenére meghonosodott az óvó- és tanítóképzésben a szakdolgozatírás hagyománya, hogy a felsőfokúvá válást lehetővé tevő rendeletek (Elnöki Tanács 26/1958 sz. törvényerejű rendelete, 187/1958 (M. K. 23.)) nem említik a szakdolgozatot követelményként. A szakdolgozatkészítés követelményét az intézetek Szervezeti Szabályzataiban szerepeltetik elsőként.

Érdekes megfigyelni, hogy a benyújtott szakdolgozatok jellemzően három különböző csoportba sorolhatók:

1. Ideológiai témájú dolgozatok

Ebbe a csoportba kerültek azok a szakdolgozati témaválasztások, amelyek valamilyen módon a szocialista pedagógia népszerű témaköreit érintik, innen merítenek ihletet. Több esetben megjelenik a címek részleges vagy teljes egyezése. Néhány példát sorolunk fel:

– „*Lenin, Sztálin hatása a neveléstörténelemre*” (1961)

- „*A Horthy-rendszer óvodarendszerének és a mai óvodarendszernek összehasonlítása*” (1961)
- „*A Magyar Tanácsköztársaság iskolapolitikája, különös tekintettel az óvodákra*” (1961)
- „*Engels tanítása a nevelésről*” (1961)
- „*A szocialista óvónő személyisége.*” (1962)
- „*Az óvodai szaklapok gyermekköltészetének irányai a Horthy-korszak 30-as, 40-es éveiben*” (1963)⁴

A felsorolt példákat látva is érzékelhető, hogy a felsőfokú óvónőképzés első végzős hallgatói készítettek a legnagyobb számban ilyen témakörben szakdolgozati munkát. A következő években folyamatosan csökkent az ilyen témakörben íródott munkák száma, helyüket a következő csoportban bemutatott neveléstörténeti és módszertani munkák vették át. A záróvizsga jegyzőkönyveket vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a politikai-ideológiai szakdolgozati témák választása nem minden esetben következett a hallgatók egyéni érdeklődéséből. A korszakban a szakdolgozatot készítő hallgatók a szakcsoportok (később tanszékek) által meghirdetett témákra jelentkezhettek. Szintén kiemelkedő a korszak neveléstörténeti témái között a letűnt Horthy-korszak iskolarendszerének bírálata, a korszakban született kutatási eredmények, eszmék bagatellizálása (Szabolcs és Golnhofer, 2014 p. 89).

2. Neveléstörténeti, helytörténeti témájú dolgozatok

Az elkészített szakdolgozatok igen tekintélyes részét foglalják el a különböző neveléstörténeti témák. A fenti, politikai-ideológiai témakörtől eltérően ebben a csoportban jellemzően az egyetemes és magyar neveléstörténet olyan szereplőit és eseményeit mutatják be a hallgatók, amelyek elfogadottak, vagy legalábbis függetlenek a korabeli oktatáspolitikai kánontól.

- „*A szombathelyi Rákóczi Ferenc utcai óvoda története*” (1961)
- „*Kodály Zoltán munkásságának jelentősége az ének-zene tanításában*” (1961)
- „*Brunszvik Teréz élete és munkássága*” (1961)
- „*A verstanítás módszerének fejlődése a XX. században*” (1961)
- „*Wargha István és az óvodai nevelés, valamint az óvodai nevelők képzése*” (1961)
- „*Az énektanítás története az óvodában*” (1962)

⁴ Forrás: Soproni Óvónőképző Intézet Államvizsga jegyzőkönyvek (1961-1965) Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar irattára

Kifejezetten nagy számban található az első magyar óvodákról, és Brunszvik Teréz munkásságáról szóló dolgozatokat, de megjelenik a különböző módszertani elvek fejlődésének kronológiai nyomon követése, pl. a verstanítás, vagy az ének-zenei foglalkozások történetének bemutatása. Ezek a témák mintegy átmenetet képeznek a harmadik nagy csoportba, amelyben az óvodai neveléssel kapcsolatos, különböző módszertani problémákkal foglalkoznak a hallgatók lélektani, vagy pedagógiai megközelítésben.

3. Neveléstörténet az ideológia hálójában: reformpedagógiai témák

A vizsgálat és a témák csoportokba rendezése során kialakult egy harmadik, igen különleges csoport: a reformpedagógia témában született munkák témaköre. A címek között Maria Montessori módszere három alkalommal jelenik meg. A korszakban a három felsőfokú óvónőképző intézet (Sopron, Szarvas, Kecskemét) közül a kecskeméti intézet vezetője volt 1959-1962 között Bélaváry-Burchard Erzsébet. Elismert pedagógusként nagy szerepe volt a két világháború között hazánkban is meghonosodott Montessori pedagógia elveinek a szocialista időszakra való „átmentésében” (Nagy, 2005, p. 67). A Montessori módszert már az 1930-as évektől betiltották a Szovjetunióban, és az ötvenes évektől hazánkban is a pedagógiai szaklapokban egyre többször jelent meg a Montessori-módszer elmarasztalása, annak „reakciós, metafizikai lélektana miatt” (Kurucz, 2007).

- „Claparede hatása a nevelésre” (1961)
- „Krupszkaja pedagógiai nézete és tevékenysége” (1961)
- „Makarenko nevelési nézetei-Az új ember kovácsában.” (1961)
- „Montessori hatása a magyar óvodákra” (1961)
- „Montessori rendszerének lélektani alapjai” (1961)
- „Tolsztoj Leó (sic!) pedagógiai nézetei és gyakorlata” (1961)
- „A családi nevelés Makarenko művei alapján” (1963)
- „A közösségi nevelés Makarenko művei alapján” (1963)
- „Tolsztoj hatása a nevelésre” (1963)⁵

A fent látható témák között olvasható még Claparede, aki a korszakban használt, még a középszintű óvónőképzésből megörökölt Egyetemesek Neveléstörténet könyvben sem jelenik meg. (1957). Megjelenik azonban Montessori, akinek bár elismerik, hogy a gyermekeknek életkoruk szerinti megfelelő nevelést javasolt ugyanakkor - a szerző szerint -

⁵ Forrás: Soproni Óvónőképző Intézet Államvizsga jegyzőkönyvek (1961-1965) Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar irattára.

elidegeníti őket a társadalomtól azzal, hogy mesterséges külön gyermeki világot hoz létre (Vág, 1957, p. 48). Szintén helyet kap ebben a műben Krupszkaja óvodai nevelést érintő munkássága és nézetei, valamint az eddigi gondolkozókhöz képest némivel több oldal-számban Makarenko (Vág, 1957, pp 55–56, ill. 56–59). A tankönyv nem említi Lev Tolsztojt, így az ő munkásságának választására nem a képző tankönyvének ismeretében került sor. A levelező tagozaton már az első végzős évfolyamban kizárólag Makarenko munkásságával kapcsolatos reformpedagógiai dolgozatok születhettek, míg a nappali tagozaton még megjelennek, bár csökkenő számban Montessori-módszerét érintő írások, illetve az új-iskolák hazai nevelésre gyakorolt hatásának vizsgálata is. 1963-tól a reformpedagógia témakörében már csakis az orosz reformpedagógiai törekvésekkel foglalkoztak az ilyen témában vizsgálódó hallgatók. A Makarenko témák mellett „kiskapus megoldás” lehet ebben a tanévben Lev Tolsztoj munkásságának bemutatása is, de mind a nappali, mind a levelező tagozaton határozottan érezhető a makarenkói témák vezető szerepe. Az utolsó vizsgált évben, 1965-ben, a nappali tagozaton készült két dolgozat, a levelező tagozaton viszont senki nem vállalkozott arra, hogy a reformpedagógia témakörében kutasson. Az 1965-ös évre –különösen a levelező tagozaton– a módszertani, pszichológiai témák vették át a vezető szerepet a választott szakdolgozati témák között.

4. Módszertani témájú dolgozatok

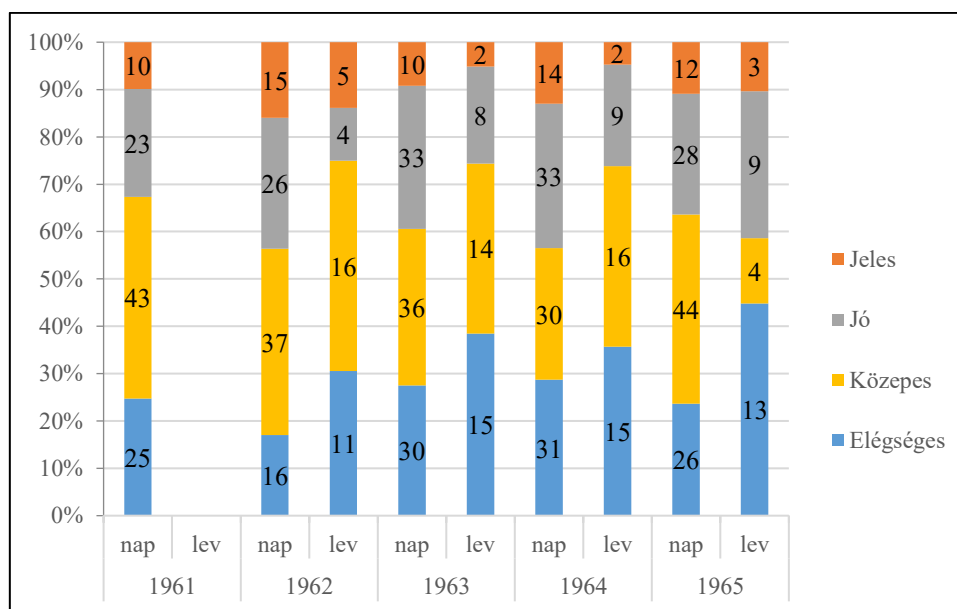
A szakmai-módszertani kérdéseket vizsgáló dolgozatok jellemzően a vizsgált korszak második felében jelennek meg egyre nagyobb számban, felváltva ezzel a politikai-ideológiai témákat.

- *„Az óvodai ének-zene foglalkozások nevelő hatása”* (1961)
- *„A munkára nevelés feladatai és lehetőségei az óvodában”* (1965)
- *„A séták és kirándulások felhasználása nevelési és oktatási feladatok megvalósítására”* (1965)
- *„A fantázia megnyilvánulása a gyermekalkotó játékában”* (1961)
- *„Az óvodai zenei nevelés jelentősége és szerepe a közösségi ember kialakulásában”* (1962)
- *„A fantázia és a mese hatása az óvodáskorú gyermekalkotó játékának alakulására”* (1963)⁶

⁶ Forrás: Soproni Óvónőképző Intézet Államvizsga jegyzőkönyvek (1961-1965) Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar irattára.

A korszakban egyedüli óvodapedagógiai szakfolyóirat, az Óvodai Nevelés gyakori témái jelennek meg a témakörök között. Nem is lehet ez véletlen, hiszen a Soproni Óvónőképző Intézet első igazgatója, Szabados László a Soproni Szemlében megjelent beszámolójában maga is kiemeli, hogy a hallgatók többsége amellet, hogy szorgalmasan látogatja a képző szakkönyvtárát - amely ebben az időben több mint 80 különböző folyóiratot járat - többségükben maguk is előfizetői a folyóiratnak (Szabados, 1964, p. 58). Biztosak lehetünk abban, hogy a megjelent tanulmányokból, cikkekből is ihletet meríthettek a hallgatók.

Kutatásunk során összesen 668 elkészült szakdolgozat került osztályozásra a vizsgált időszakban, ami azt jelenti, hogy 23 fő esetén nem szerepelt a jegyzőkönyvben a szakdolgozat értékelése. Az alábbi, 1. sz. diagramon a vizsgált évkörben született szakdolgozati eredményeket ábrázoltuk a különböző évek és tagozatok megoszlásában.

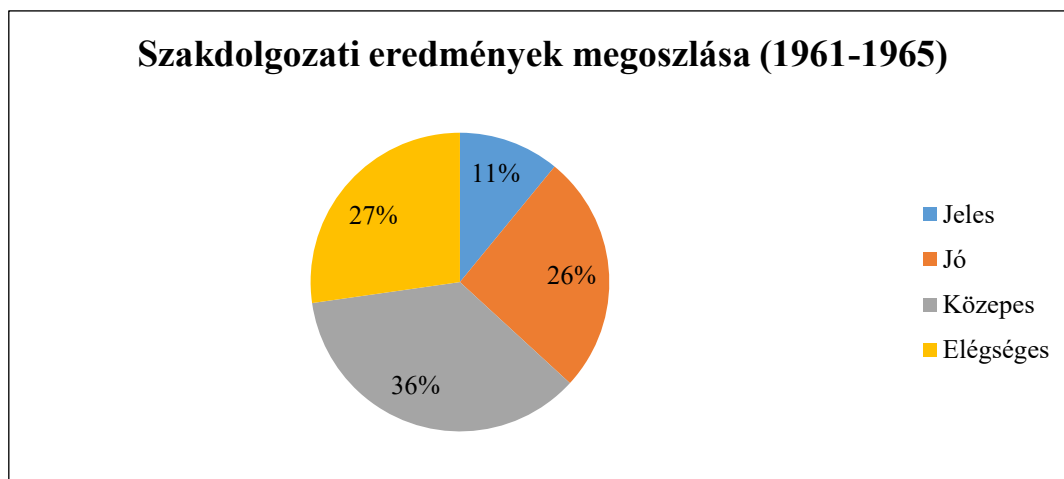
1. diagram: A szakdolgozat eredmények (1961-1965) N=668

*Forrás: Soproni Óvónőképző Intézet Államvizsga jegyzőkönyvek (1961-1965)
Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar irattára*

Láthatjuk, hogy az elkészített szakdolgozatok minősége, értékelése változatosan alakult. A legtöbb jeles dolgozat 1962-ben a nappali tagozat államvizsgáin született, 15 fő védte meg a legmagasabb eredménnyel munkáját. Elégséges szakdolgozat legnagyobb számban 1964-ben született, összesen 32 elégséges osztályzat került ekkor az államvizsga jegyzőkönyvek szakdolgozati rubrikájába. Csalóka lehet ugyanakkor csak a számokra hivatkozni, az adott évfolyamok létszámához viszonyítva könnyen észrevehetjük, hogy a levelezős évfolyamokon az alacsonyabb csoportlétszám miatt jóval hangsúlyosabb az egyes osztályzatok megoszlása, így

arányaiban a legtöbb elégséges osztályzat az 1965-ös levelező évfolyam államvizsgáin került be a jegyzőkönyvekbe.

Ha az összes szakdolgozati jegyet együtt vizsgáljuk, az alábbi, 2. sz. diagramon láthatjuk, hogy az összlétszámból 11% teljesítette jeles eredménnyel, 26% jó; 36% közepes; és 27% elégséges eredménnyel az államvizsga szakdolgozati követelményét.

2. diagram: Szakdolgozati eredmények megoszlása (1961-1965) (N=668)
Forrás: Soproni Óvónőképző Intézet Államvizsga jegyzőkönyvek (1961-1965)
Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar irattára

Összefoglalás

Munkánkban bemutattuk az 1959-ben felsőfokúvá vált óvónőképzés első éveinek szakdolgozatait. A vizsgált évkörben készült szakdolgozatok alapvetően három csoportra oszthatók: ideológiai-, nevelés-, és helytörténet; valamint módszertani témakörökbe tudjuk sorolni a négy vizsgált évben írott munkákat. Az ideológiai és neveléstörténeti témák között megjelenik egy negyedik alcsoport is, amely a neveléstörténeti és ideológiai témák egy különleges ötvözet: a kezdetben sokszínűbb, majd egyre inkább a szovjet-orosz irányzatot követő reformpedagógiai témák. Kutatásaink alapján elmondható, hogy kifejezetten érdekes, hogy a Mérei Ferencet elítélő, a gyermektanulmányt üldöző új neveléstudományi vonulat idején volt lehetőség különböző reformpedagógiai irányzatokat vizsgálni, lásd Montessori, vagy Claparède munkásságának bemutatása esetén. A szakdolgozatok készítése közben a hallgatók a kutatott témákban elmélyedve a központi tanterveknél, a kiadott tananyagoknál részletesebben vizsgálódhattak és specializálhatták ismereteiket. Hasonlóan más felsőfokú-, vagy felsőoktatási intézmények tudományos életéhez, a felsőfokú óvónőképzőkben elkészített szakdolgozatok is tükrözik a korszak politikai-ideológiai elveit és ez a szellemiség jelenik meg az egyes évek szakdolgozati témaválasztásaiban, az arányok alakulásában. A kutatás folytatásaként szeretnénk az

államvizsga jegyzőkönyveket tovább vizsgálni, és további adatokat elemezni az államvizsga feleleteiről.

FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

- Baranyai, L. (2009). *Az Isteni Megváltó Leányai Tanítónőképzője, és jogutódja, a Soproni Állami Tanítónőképző története 1899–1957*. Sopron: Hillebrand Nyomda.
- Géczi, J. (2006). A szovjet pedagógiai minta. A szovjet és a szovjet minta nyomán kialakított nemzeti törekvések sajtórepresentációja. *Iskolakultúra*, 16. évf. 9 sz. pp. 24–38.
- Golnhofer, E., Szabolcs, É. (2014). Pedagógiai a tankönyvekben az ötvenes évek első felében. *Könyv és Nevelés* 16. évf. 4. sz. pp. 88–101.
- Kelényi, F. (1968). A soproni óvónőképzés kezdetei. *Soproni Szemle*, 22. évf. 1. sz. pp. 67–72.
- Kelényi, F. (1975a). A soproni óvónőképzés a felszabadulástól napjainkig. *Soproni Szemle*, 29. évf. 3. sz. pp. 1–14.
- Kelényi, F. (1975b). A soproni óvónőképzés a felszabadulástól napjainkig. *Soproni Szemle*, 19. évf. 4. sz. pp. 15–29.
- Kurucz, R. (2007). Viták a Montessori-pedagógiáról (1910-1956). *Neveléstörténet*, 2007. évf. 3–4. sz.
- Sztinkóné, Nagy, I. (2005). A női szerep változásai és a reformpedagógia. *Iskolakultúra* 2005. évf. 2. sz. pp. 63–68.
- Patyi, G. (2010). A magyarországi óvóképzés a felsőfokúvá válásig. *Képzés és Gyakorlat*, 8. évf. 1. sz. pp. 99–105.
- Patyi, G. (2020). Szakmai vita az óvó- és tanítóképzés akadémiai szintű egyesítéséről a pedagógiai sajtóban 1957-ben. In: Molnár, B. (Ed.), *A Tanítóképzés múltja, jelene V. A tanárképzés múltja, jelene, II.* (pp. 58–66). Szombathely.
- Vág, O. (1957). Egyetemes Neveléstörténet az óvónőképzők III. osztálya számára, (Az iskoláskor előtti nevelés vázlatos története.) A Művelődésügyi Minisztérium rendeletére kiadja: Tankönyvkiadó, Budapest .
- Szabados, L. (1964). A felsőfokú óvónőképzés Sopronban. *Soproni Szemle*, 18. évf. 2. sz. pp. 50–64.
- Varjú, S. (1966). Az óvónőképzős hallgatók szakdolgozatainak tapasztalataiból. In: Tóth, L. (Ed.). *A magyarországi óvónőképző intézetek neveléstudományi közleményei*. IV. évfolyam. (pp. 4.– 56). Gyula: Békés megyei Nyomdaipari Vállalat.

Felhasznált források

Soproni Óvónőképző Intézet Államvizsga jegyzőkönyve 1961 Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar irattára.

Soproni Óvónőképző Intézet Államvizsga jegyzőkönyve 1962 Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar irattára.

Soproni Óvónőképző Intézet Államvizsga jegyzőkönyve 1963 Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar irattára.

Soproni Óvónőképző Intézet Államvizsga jegyzőkönyve 1964 Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar irattára.

Soproni Óvónőképző Intézet Államvizsga jegyzőkönyve 1965) Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar irattára.

LÁSZLÓ VARGA – DÓRA NÉMETH

*THE FIRST THESES AT THE PRE-SCHOOL TEACHER TRAINING INSTITUTE OF SOPRON,
WHICH GAINED THIRD-LEVEL EDUCATION STATUS SIXTY YEARS AGO*

The Faculty of Teacher Training at the Benedek Elek University of Sopron celebrates a double anniversary: on the one hand, the 120th anniversary of the first early childhood education institute founded in the city in 1899, and on the other hand, the 60th anniversary of the Pre-school Teacher Training Institute of Sopron gaining third level education status. Anniversaries create a good opportunity for us to learn even more about the history of such a well-established institution. As part of our research, the reports on the first theses written at the Pre-school Teacher Training Institute between 1961 and 1965 have been taken under qualitative examination. During our research, we examined the pedagogical and psychological topics and evaluation of the theses written in the first years of the Sopron Kindergarten Training Institute gaining third-level education status in 1959, furthermore, the academic effectiveness of the state examiners. In the present study, due to size constraints, we undertook the analysis and presentation of the theses.